

Bezwaren

Bezwaren tegen het Humanistisch Verbond

Een gesprek tussen een
middenstander, arbeider,
intellectueel en verbondslid

Schaduwcoll B.M.H. 3

Bezwaren tegen het Humanistisch Verbond?

Een gesprek tussen
een middenstander,
arbeider, intellectueel
en verbondslid.

HUMANISTISCH VERBOND
Weerdsingel O.Z. 80 - Utrecht

Verbondslid: U hoort toch niet tot een kerk, waarom bent U dan eigenlijk geen lid van het Humanistisch Verbond?

Arbeider: Waarom ik geen lid ben? Och, daar heb ik eigenlijk nog nooit zo over nagedacht. Waarom zou ik lid worden?

Middenstander: Al ben ik niet kerkelijk, dan hoeft ik toch nog geen humanist te zijn? Ik hou niet van al die hokjes.

Verbondslid: Maar U hebt toch een bepaalde mening over de mens: U respecteert zijn persoonlijkheid, U wilt een menselijk bestaan voor iedereen, U erkent zijn recht op vrijheid en geluk. Dat noem ik humanisme.

Intellectueel: Maar vele Christenen denken hier toch net zo over?

Verbondslid: Jawel, maar de humanist gelooft daarbij niet in een persoonlijke God.

Middenstander: Maar er zijn toch ook Christen-humanisten?

Verbondslid: Natuurlijk, die zijn er. Maar die zijn dan in de eerste plaats christenen. Ons humanisme zou je buitenkerkelijk of zelfstandig humanisme kunnen noemen.

Middenstander: Dus toch een hokje.

Verbondslid: De verschillen zijn er toch; die bedenken wij niet.

Intellectueel: Goed, maar *wat is dan het nut van een apart Verbond?*

Verbondslid: Ten eerste, dat men op die manier leert begrijpen, dat buitenkerkelijkheid niet hetzelfde is als

barbarij. Het Verbond komt overal op voor het goed recht van een zelfstandige humanistische levensbeschouwing. Niemand zal toch willen beweren, dat dit geen zin heeft.

Arbeider: Nee, maar daar hebben de leden zelf verder weinig aan.

Verbondslid: De leden willen we in de gelegenheid stellen zich ernstig met het humanisme bezig te houden.

Intellectueel: Maar humanisme betekent toch zeker, dat iedereen zelf de waarheid moet zoeken?

Verbondslid: Jawel, maar niet iedereen komt daar uit zichzelf mee klaar; velen hebben toch wel behoefte aan enige voorlichting: ik zelf bijvoorbeeld.....

Arbeider: Maar hoe doen jullie dat dan?

Verbondslid: Bijvoorbeeld door bijeenkomsten op Zondagmorgen; meestal eens in de maand.

Intellectueel: Een soort humanistische preken dus; ik houd niet van stichtelijkheid.

Verbondslid: Maar daar gaat het ook helemaal niet om; zeg liever bezinning of bezieling. En trouwens, er is wel meer te doen dan dat alleen. En zijn huiskamerbijeenkomsten, cursussen en ook muziek, voordracht en niet te vergeten ons buitenwerk: excursies, tochten, vakantie-weeken.....

Intellectueel: Ook niets voor mij!

Verbondslid: Dat hoeft ook niet, maar de hoofdzaak is dat iedereen iets vindt, wat hem interesseert. En ik zou ook niet de betekenis willen onderschatten van het feit, dat men samen iets beleeft. Niet zonder opzet spreekt men in het verbond van „gemeenschappen” in plaats van „afdelingen”.

Arbeider: Maar wat doet het Verbond nu praktisch? Dat zou ik nu wel eens willen weten.

Verbondslid: Dat is een heel juiste vraag, want men denkt nog veel te veel, dat wij niets anders doen dan bijeenkomsten houden, een maandschrift uitgeven, boeken en brochures publiceren en het geestelijk leven van onze leden bevorderen.

Middenstander: Wat dan nog meer?

Verbondslid: Goed, dat zal ik dan vertellen: deels in nauwe samenwerking met *Humanitas*, de Stichting voor Maatschappelijk Werk op Humanistische grondslag, wordt allerlei maatschappelijk werk verricht, niet als liefdadigheid, maar als menselijke hulp, waar de steun van de gemeenschap te kort schiet. Er zijn leden die *gevangenen* opzoeken in de cel, die in *ziekenhuizen* werken als bezoeker, die wat menselijkheid brengen in de kampen voor *politieke delinquenten*, die er op uit trekken naar de kampen van de *Dienst voor uitvoering van Werken*; in een enkele garnizoensplaats is er al gewerkt onder militairen; het Verbond is betrokken bij de *Moderne Jeugdraad*, die het buitenkerkelijke jongerenwerk behartigt; bij de z.g. *Dienst voor de niet-gegrepen Jeugd*, bij de verzorging en plaatsing van kinderen uit Frankrijk, Duitsland en elders. Dan heeft het nog de *Humanistische Stichting* opgericht, die zich ten doel stelt de vorming en opleiding van buitenkerkelijken, vooral van jongeren te bevorderen. En nu spreek ik nog niet van dingen, die men misschien niet „praktisch” noemt als het verzorgen van *radiuitzendingen*, het onderhouden van buitenlandse contacten, bijvoorbeeld met België, Duitsland, Engeland en de American Humanist Association, de steun aan het studentenwerk der Studenten Vereniging op Humanistische Grondslag, onze acties naar aanleiding van de bisschoppelijke Vastenbrief van 1947 bijvoorbeeld, onze stellingname in kwesties van

onderwijs, opvoeding, onze voortdurende bemoeiingen met het geestelijke leven en nog zoveel meer.

Arbeider: Hoeveel leden heeft het Verbond eigenlijk?

Verbondslid: Een vierduizend; dat is redelijk, ruim twee jaar na de oprichting, maar het is te weinig. Men moet niet vergeten, dat ons werk geen honderden of duizenden kost, maar tienduizenden. De leden brengen jaarlijks een f 24.000.— bijeen, en aan giften hebben we ook een f 40.000.— gekregen, maar dat is alles een druppel op een gloeiende plaat. Het buitenkerkelijke volksdeel heeft hier een ontstellende achterstand in te halen; er is zo ontzaggelijk veel te doen. We zijn nu bijvoorbeeld bezig aan de opleiding van een aantal geestelijke raadslieden voor wat men zou kunnen noemen de buitenkerkelijke zielszorg. Belangrijk genoeg, maar alleen op bevredigende wijze mogelijk, als het Verbond nog veel en veel groter wordt. Daarom hameren we er juist op, dat iedere buitenkerkelijke lid wordt; dat heeft werkelijk niets te maken met zieltjeswinnerij. En de contributie kan ook geen bezwaar zijn: die bepaalt iedereen zelf, met een minimum van f 3.00 of desnoods f 1.50 per jaar. Daarbij is het abonnement op Mens en Wereld inbegrepen.

Intellectueel: Ja maar er was straks sprake van zorg voor politieke delinquenten. Ik heb eens gehoord, dat het Verbond zich in dit opzicht zou overgeven aan misplaatste humanitaire overwegingen. Is dat zo?

Verbondslid: Natuurlijk niet. In het Verbond wordt over de bestraffing van N.S.B.-ers, collaborateurs en dergelijke niet anders gedacht dan in andere weldenkende kringen, maar iets anders is de zorg voor deze mensen na hun berechting — of we het daar nu mee eens zijn of niet — maar dit is in ieder geval evengoed een persoonlijk als een algemeen belang. Het is eenvoudig dwaasheid om te menen dat het Humanisme een soort halfzachtheid betekent.

Middenstander: Maar hoe staat het Verbond eigenlijk tegenover de politiek. Is het niet zo'n beetje socialistisch?

Verbondslid: Ook dat is niet waar. Natuurlijk zijn er wel socialisten lid, die zijn nu eenmaal dikwijls buitenkerkelijk. Maar als het Humanisme opkomt voor sociale gerechtigheid, dan laat het 't aan de humanisten zelf over om te besluiten op welke wijze die politiek en maatschappelijk verwerkelijkt moet worden. Geen humanist zal toch willen beweren, dat de eis van sociale gerechtigheid op zichzelf niet met klem gesteld moet worden. Er zijn dan ook inderdaad verschillende vooraanstaande niet-socialisten lid van het Verbond.

Arbeider: Maar een politieke partij kan hier toch veel praktischer werk doen?

Verbondslid: Dat is wel zo, maar politiek vraagt ook een mening over de zin van het leven, anders ontaardt het in zuiver opportunisme. Hoe zou men trouwens zonder dat standvastig kunnen blijven bij alle teleurstellingen, nederlagen, intrigues ook, die de politiek nu eenmaal meebrengt?

Arbeider: Maar is het socialisme zelf eigenlijk geen levensbeschouwing?

Verbondslid: Voor velen is dat ook wel zo, maar ze noemen dan socialisme, wat wij tot het Humanisme rekenen. En men moet wel bedenken dat de z.g. linkse partijen meer en meer leden van verschillende levensbeschouwing krijgen. Daarom kunnen die partijen zelf in dit opzicht niet zo gemakkelijk meer werkzaam zijn zonder met de een of andere groep van hun leden in conflict te komen. En dan, al dat andere werk waarover we spraken, dat ligt toch niet op het terrein van de politiek?

Arbeider: Maar de mensen worden zo toch van het praktische werk afgehouden?

Verbondsidl: Nee zeker niet! Om te beginnen is ons werk ook practisch en de ervaring leert juist, dat de overtuigde humanist evenals de overtuigde Christen aan zijn levensinzicht de kracht ontleent om zich met volle overgave aan het praktische leven te wijden. Bovendien blijkt juist de overtuigde humanist zich met volle toewijding aan de praktische politiek te geven. Waar zou de politiek immers zijn bezieling aan ontleenen, als het niet was aan de levensovertuiging, aan het geloof in een menswaardiger bestaan van meer vrijheid en gerechtigheid.

Arbeider: Ja, dat is ook een punt. Hoe staat het Verbond tegenover de democratie? Men zegt wel eens, dat daarover onzekerheid bestaat.

Verbondslid: Daarover kunnen we kort en duidelijk zijn: De beginselverklaring noemt de eis der persoonlijke vrijheid een der kenmerken van het Humanisme, en het Hoofdbestuur heeft daarover nog eens een verklaring gepubliceerd, waarin staat dat de gelijkheid voor de wet, de rechtszekerheid, de vrije meningsuiting en de mogelijkheid tot vrije discussie bij wetgeving en bestuur onontkoombare eisen van het Humanisme zijn.

Middenstander: Ik kan er niets aan doen, maar als ik dat nu allemaal zo hoor, dan vind ik het toch jammer, *dat dit nu eenmaal niet schijnt te gaan zonder afscheiding van andersdenkenden.*

Verbondslid: Toch is het niet waar, dat men een grotere eenheid bereikt door principiële verschillen te verdoezelen. De ervaring leert juist het tegendeel: Als we van elkaar precies weten waar het op staat, dan biedt dat juist de mogelijkheid van vruchtbare samenwerking. De praktijk is ook, dat de mensen van het Verbond op allerlei gebied ten nauwste met godsdienstigen samenwerken: in de Nationale Commissie voor Kinderuitzending, in de Nederlandse Culturele Gemeenschap, in Demobilisatie-

raden, in de Organisatie voor Culturele Betrekkingen met Duitsland en bij talloze besprekingen, conferenties, en werkzaamheden van allerlei aard. De werkelijkheid is, dat het contact tussen Christenen en Humanisten door de oprichting van het Verbond niet is verminderd, maar eigenlijk pas is ontstaan.

Intellectueel: Maar toch stuit zo'n gepatenteerd Humanisme me tegen de borst.

Verbondslid: Gepatenteerd? Er is niets gepatenteerd in het Humanisme van het Verbond. De beginselverklaring doet niet anders dan enkele kenmerken van het Humanisme aangeven, die iedere humanist, van welke richting ook, kan onderschrijven. Een vastleggen van wat men verder geloven en denken moet is het allermist. En bovendien is het allermist voor eeuwig en onveranderlijk vastgesteld. De intellectueel heeft nu juist een prachtige taak in de verdieping van de humanistische gedachtenwereld. En door zijn gezag versterkt hij de positie van het Humanisme.

Arbeider: Dat is dus nog steeds van belang?

Verbondslid: Kijk eens hier. Wij leven in een tijd, waarin alles wat voor ons van waarde is op het spel staat: beschaving, cultuur, menselijkheid, recht en vrijheid. Tallozen komen aan een menselijk leven niet meer toe; ze leven bij de zorg voor de dagelijkse behoeften of trachten bevrediging te vinden in bioscoop, cigaretten, dansen of kijkspelen. En toch verlangen zij naar iets anders, iets meer, al weten ze het zelf vaak niet. Wie ook maar enigszins thuis is in ons werk komt dagelijks te staan voor die behoefte aan geestelijke steun. Daarom is onze taak tweeledig: Namelijk de mensen opnieuw de weg te wijzen naar dat wat het leven de moeite van het leven waard maakt, en daardoor tegelijk de krachten te wekken, die de dreiging van deze tijd kunnen weerstaan.

Arbeider: En dat kan de politiek niet?

Verbondslid: Die moet de praktische oplossing aangeven. Maar die kan geen antwoord geven op vragen van leven en dood, verdriet en vreugde. Die kan ook niet het verantwoordelijkheidsgevoel oproepen, dat eerst nodig is, willen de mensen ook maar belangstelling hebben voor de gedachten van een verantwoorde politiek, in plaats van zich alleen door zelfzucht te laten leiden.

Middenstander: En kan dat verantwoordelijkheidsgevoel niet door culturele organisaties van allerlei aard ontwikkeld worden?

Verbondslid: Die kunnen belangrijk werk doen, maar daarnaast is nodig een centrum, dat de positie van de hele mens in het middelpunt stelt. Van waaruit de werkzaamheden waarover we spraken, georganiseerd worden, dat een brandpunt is voor het geestelijke leven der buitenkerkelijken. Hier klopt het hart van het buitenkerkelijke humanisme. Het Verbond heeft nu reeds, in de enkele jaren van zijn bestaan dit Humanisme gemaakt tot een factor van gewicht in het geestelijk leven van Nederland. Het heeft gemaakt dat het buitenkerkelijk volksdeel weer meetelt als levensbeschouwelijke kracht. Het heeft nieuw leven gewekt en het onafzienbare werkterrein omgeploegd. Dit humanisme is wat; niet alleen als gedachte, maar ook als vormgeving. Het kan nog ontzaggelijk veel meer betekenen als alle buitenkerkelijken zijn roep verstaan en hun stokpaardjes in toom houden. Daarom stelt het hun allen met klem de vraag, waarmee we begonnen: *Waarom bent U nog geen lid van het Humanistisch Verbond?*

Publicaties van het Humanistisch Verbond

Toelichting op Beginsel en Doel	f 0.15
ABC voor Mens en Samenleving door H. G. Cannegieter	f 1.25
Humanisme na de Oorlog, door Dr. G. Stuiveling, Dr. J. P. van Praag en A. L. Constandse	f 0.25
Beeld van de Humanist, door Gerard Walschap	f 0.25
Wij Humanisten, door Dr. J. C. Brandt Corstius e.a.	f 0.30
Humanistische Waarden, door Prof. Mr. H. R. Hoetink e.a.	f 0.75
In de Spiegel der Oudheid, door Dr. D. Loenen	f 0.25
Uit de Schat van Hellas, door Dr. D. Loenen	f 0.30
Autonoom Humanisme, door Dr. J. P. van Praag	f 0.30

Contributieregeling

Ieder lid bepale zelf zijn of haar contributie met dien verstande, dat echtparen met hun kinderen beneden 18 jaar hetzelfde betalen als alleenstaande personen. Daar het werk, dat ons te doen staat, zeer veel geld vergt, nodigen wij U uit, zo *mogelijk* Uw contributie op grond van onderstaande richtlijnen vast te stellen.

Voor hen, die een jaarlijks (gezins) inkomen genieten van f 2000.— of minder bedraagt de jaarlijkse contributie f 3.—. Zij, voor wie een contributie van f 3.— een ernstig bezwaar is, kunnen volstaan met een jaarlijkse contributie van f 1.50. Voor iedere f 500.—, die het jaarlijkse (gezins-) inkomen meer bedraagt, neemt de jaarlijkse contributie in het algemeen met f 3.— toe. Hierbij is inbegrepen het abonnement op Mens en Wereld. Abbonnementsprijs voor niet-leden f 2.50 per jaar.

Het lidmaatschap gaat in op de eerste dag van de maand, waarin de aanmelding geschiedt.

AANMELDINGSFORMULIER LIDMAATSCHAP

in blokletters a.v.p.

Naam en voorl.:		
Geboortedatum:		*) gehuwd *) ongehuwd
Beroep en titel:		*) man *) vrouw
Adres:		
Plaats:		
Naam en voorletters echtgenote: Indien gezinslidmaat- schap gewenst		
Voorletters en ge- boortedatum kinderen beneden 18 jaar	1. 2. 3.	4. 5. 6.
Contributie per jaar	F.	

Betaling contributie

- *) Per jaar/per 3 maanden/per maand;
- *) via afdelings-penningmeester;
- *) door storting of overschijving op giro 304960 t.n.v. Hum. Verb.;
- *) per postwissel aan F. v. d. Berkhof, Weerdsingel O.Z. 80, Utrecht.

*) doorhalen wat niet van toepassing is.

Inzenden aan: Centraal Bureau, Weerdsingel O.Z. 80. Utrecht.

Datum:

Handtekening: